

членами, має відбуватися на основі інтегрованого механізму, в якому поєднуються як інструменти всіх рівнів ієрархії, так і різних напрямів впливу (прямого чи опосередкованого). При цьому важливим подальшим напрямом дослідження має стати моделювання роботи цього механізму в умовах високої волатильності зовнішнього середовища, що створить фундамент для оцінки і прогнозування ресурсної стійкості кредитних спілок в Україні.

Література.

1. Положення про фінансові нормативи діяльності та критерії якості системи управління кредитних спілок та об'єднаних кредитних спілок // Урядовий кур'єр. – 2016. – 15 березня. – С. 9-12.

2. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://aub.org.ua/image s//tab_13c.xls.

3. Правила здійснення депозитних операцій для кредитних спілок [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://bank.gov.ua/files/3.2-Deposits.xls>.

4. Рамский А.Ю. Механизм трансформации сбережений населения в инвестиции / А.Ю. Рамский // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – № 7 (121). – 420 с.

5. Institutional Investors' assets (table 7IA), OECD [Electronic resource]. – Available from : <http://stats.oecd.org/Index.aspx?DatasetCode=7IA>.

6. Savings Accounts & CD Accounts, Growth Money Market Savings Account Pricing [Electronic resource]. – Available from : <http://www.bankofamerica.com/deposits/growth-money-market-account.cfm>.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

***ДОБРОНОС Т.М., СТУДЕНТКА*,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА***

Облік запасів не вважається складним, однак він є одним з найбільш трудомістких розділів обліку, оскільки оперує десятками, сотнями, а часом і тисячами найменувань запасів. Крім того, облік запасів є ніби довгим ланцюжком операцій, який зв'язує воедино облік

---

* Науковий керівник: *Маренич Т.Г., д.е.н., професор*

розрахунків з постачальниками та підрядниками, підзвітними особами, облік запасів на складі і так далі до обліку розрахунків з покупцями і замовниками.

Облік запасів на підприємствах, в організаціях та в інших юридичних суб'єктах господарювання всіх форм власності регулюється Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» [1] та Методичними рекомендаціями з обліку запасів [2].

Запаси – це активи, які:

– утримуються для подальшого продажу (розподілу, передачі) за умов звичайної господарської діяльності;

– знаходяться у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва;

– утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт і надання послуг, а також управління підприємством/установою.

П(С)БО 9 одиницею бухгалтерського обліку запасів визначає їх найменування або однорідна група (вид) [1]. Пархоменко В. вважає, що таке спрощене визначення для цілей аналітичного обліку надалі не дозволяє ідентифікувати конкретні запаси, які були придбані і використання яких передбачено технологією чи можливо використання за технологією, але за підвищеними нормами витрачання на одиницю виготовлення продукції (робіт, послуг). Тому для належної ідентифікації наявних, отриманих та витрачених запасів, на думку автора, потрібно удосконалювати аналітично-облікове визначення запасів, яке б забезпечило однозначну необхідність ведення аналітичного обліку запасів за їх ідентифікаційними характеристиками [3, с. 2].

Важливою передумовою для правильної організації обліку запасів є їх класифікація за призначенням та роллю у процесі виробництва і технічними ознаками.

Для цілей бухгалтерського обліку запаси класифікуються на такі групи:

1) сировина, основні і допоміжні матеріали, комплектуючі вироби та інші матеріальні цінності, які призначені для виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг, обслуговування виробництва й адміністративних потреб;

2) незавершене виробництво у вигляді незакінчених обробкою і складанням деталей, вузлів, виробів та незавершених виробничих процесів;

3) готова продукція, яка виготовлена на підприємстві, призначена

для продажу і відповідає технічним та якісним характеристикам, передбаченим договором або іншим нормативно-правовим актом;

4) товари у вигляді матеріальних цінностей, що придбані (отримані) та утримуються підприємством з метою подальшого продажу;

5) малоцінні та швидкозношувані предмети, що використовуються терміном не більше одного року або нормального операційного циклу, якщо він більше одного року;

б) молодняк тварин і тварини на відгодівлі, продукція сільського і лісового господарства, якщо вони оцінюються за цим Положенням (стандартом) [1, 2].

На великих і середніх підприємствах, де використовується велика номенклатура матеріальних цінностей, для раціонального обліку, якісного контролю, крім утруповань у розрізі субрахунків матеріали деталізують на більш докладні утруповання на відповідних аналітичних рахунках [4].

Придбані (отримані) або вироблені запаси зараховуються на баланс підприємства за первісною вартістю. Первісною вартістю запасів, придбаних за плату, є собівартість запасів, яка складається з таких фактичних витрат: суми, які сплачуються згідно з договором постачальнику (продавцю) за вирахуванням непрямих податків; суми ввізного мита та інших податків; транспортно-заготівельні витрати; інші витрати, безпосередньо пов'язані з придбанням запасів і доведенням їх до стану, в якому вони придатні для використання у запланованих цілях.

Згідно з П(С)БО 9 при відпуску запасів у виробництво, з виробництва, продаж та іншому вибутті оцінка їх здійснюється за одним з таких методів: ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів; середньозваженої собівартості; собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО); нормативних витрат; ціни продажу [1].

Проте Україна має зобов'язання привести національний регламент бухгалтерського обліку у відповідність із законодавством ЄС. В Директиві 2013/34/ЄС «Про щорічну фінансову звітність, консолідовану фінансову звітність та пов'язані з ними звіти певних типів компаній», яка застосовується в Євросоюзі, передбачено оцінку запасів за методом ЛІФО. В Україні цей метод було виключено 10 років тому. Ми погоджуємося з пропозицією Пархоменка В. метод ЛІФО не включати до П(С)БО [3, с.3].

Велике значення має ведення обліку ТМЦ на складах і контроль

за запасами на підприємстві. Матеріали зберігаються на складі під відповідальністю комірника, з яким укладається договір про повну матеріальну відповідальність [4].

Однією з найбільш необхідних процедур системи внутрішнього контролю виробничих запасів є інвентаризація. Інвентаризацію проводить інвентаризаційна комісія, створювана за наказом керівника або контролюючих організацій, які мають на це право. Інвентаризація проводиться: при зміні матеріально-відповідальних осіб; у разі пожежі або стихійного лиха; за вимогами контролюючих організацій; при встановленні фактів розкрадань і зловживань; планова щорічна інвентаризація.

Бутинець Ф.Ф. стверджує, що важливість інвентаризації при обліку виробничих запасів важко переоцінити, ніж ми можемо переконатися на практичній діяльності [5].

Таким чином, стан обліку виробничих запасів справляє великий вплив на фінансовий стан підприємства і його виробничі результати. Інвентаризація є однією з найбільш необхідних процедур системи внутрішнього контролю виробничих запасів. Також дуже важливо приділяти особливу увагу оцінці запасів. Велике значення має ведення обліку ТМЦ на складах і контроль за запасами на підприємстві. Автоматизація бухгалтерського обліку запасів на складах і в бухгалтерії дає додаткові переваги скорочення паперової роботи і економії часу.

Література.

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», затв. Наказом Міністерства фінансів України №246 від 20.10.1999 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>.

2. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів, затв. Наказом Міністерством фінансів України № 2 від 10.01.2007 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.golovbukh.ua/regulations/1521/8199/8200/461812/>

3. Пархоменко В. Удосконалення бухгалтерського обліку запасів / В. Пархоменко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2016. – № 7-8. – С. 2-3.

4. Лишиленко А.В. Бухгалтерський облік / А.В. Лишиленко. – К. : Центр навчальної літератури, 2011. – 736 с.

5. Бухгалтерський фінансовий облік: [підручник] / За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – [6-те вид., доп. і перероб.] – Житомир : ПП «Рута», 2005. – 756 с.